

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie. Przedmiot i zakres pracy	9
2. Założenia metodologiczne analizy gramatycznej i semantycznej leksykalnych jednostek języka	12
2.1. Pojęcie jednostki języka	12
2.2. Przysłówek – zakres pojęcia; proponowane w literaturze regulacje terminologiczne	13
2.3. Założenia semantyki jednostek elementarnych	23
2.4. Definiowanie znaczeń	26
2.5. Główne procedury badawcze	28
3. Stan badań	31
3.1. Cechy przysłówek tempa jako klasy semantycznej, główne podklasy	31
3.2. Struktura semantyczna wybranych przysłówek tempa, ich łączliwość leksykalno – semantyczna	33
3.3. Przysłówki tempa jako składniki semantyczne jednostek przymiotnikowych i czasownikowych	55
3.4. Przysłówki <i>szybko</i> i <i>wolno</i> jako przysłówki parametryczne	57
3.5. Przysłówki tempa jako określniki czasowników ruchu	60
3.6. Przysłówki tempa jako przykłady charakterystyk semantyczno-syntaktycznych przysłówek	63
3.7. Przysłówki tempa w pracach z zakresu językoznawstwa diachronicznego ..	64
3.8. Cechy stylistyczne wybranych przysłówek tempa	67
4. Pojęcie tempa i jego wykładniki leksykalne	69
4.1. Jednostki leksykalne z formą wyrazu <i>tempo</i>	69
4.2. Pojęcie tempa – próba definicji	72
4.3. Zróżnicowanie gramatyczne wykładników tempa	74
4.4. <i>Szybko</i> / <i>wolno</i> jako podstawowa opozycja przysłówkowych wykładników tempa	79
4.4.1. Dwuznaczność <i>szybko</i>	79
4.4.2. Testy potwierdzające niejednoznaczność <i>szybko</i>	85
4.4.3. Łączliwość <i>szybko</i> z czasownikami	89
4.4.4. Struktura semantyczna i odniesienie przysłówek <i>szybko</i> , <i>wolno</i>	92
4.4.5. Przysłówki i przymiotniki (<i>szybko</i> – <i>szybki</i> , <i>wolno</i> – <i>wolny</i>) a pojęcie tzw. normy	97

4.4.6. Przysłówki <i>powoli, pomału, z wolna</i> a przysłówek <i>wolno</i>	101
4.4.7. Jednostki <i>szybkość, prędkość</i> a pojęcie tempa	110
4.5. Przysłówki tempa w literaturze i w słownikach a pojęcie tempa	112
4.6. Pojęcie zdarzenia a pojęcie tempa	113
4.7. Podsumowanie	115
5. ‘Szybko’ jako komponent rematyczny jednostek przysłówkowych	117
5.1. Wprowadzenie	117
5.2. <i>błyskawicznie</i>	119
5.3. <i>migiem, piorunem, błyskiem, biegiem, galopem</i>	122
5.3.1. <i>migiem</i>	122
5.3.2. <i>piorunem</i>	124
5.3.3. <i>błyskiem</i>	125
5.3.4. <i>biegiem</i>	127
5.3.5. <i>galopem</i>	128
5.4. <i>bystro</i>	130
5.5. <i>pędem, w pędzie, całym pędem</i>	130
5.5.1. <i>pędem / w pędzie</i>	130
5.5.2. <i>całym pędem</i>	132
5.6. <i>na jednej nodze</i>	132
5.7. <i>w podskokach</i>	135
5.8. <i>szybki / e jak błyskawica</i>	136
5.9. <i>(szybko) jak błyskawica, (szybko) jak strzała</i>	137
5.9.1. <i>(szybko) jak błyskawica</i>	137
5.9.2. <i>(szybko) jak strzała</i>	138
5.10. <i>(szybko) jakby kogoś kto (ktoś) gonił</i>	139
5.11. Podsumowanie	140
6. ‘Szybko’, ‘wolno’ jako komponenty tematyczne jednostek przysłówkowych	141
6.1. Przysłówki z komponentem semantycznym ‘ktoś robi coś w pośpiechu’	141
6.1.1. <i>na chybcika, na kolanie, na łapu-capu</i>	141
6.1.1.1. <i>na chybcika</i>	141
6.1.1.2. <i>na kolanie / na łapu-capu</i>	145
6.1.2. <i>na hura</i>	147
6.1.3. <i>naprędce</i>	148
6.1.4. <i>w locie</i>	149
6.1.5. <i>na łeb na szyję, na złamanie karku</i>	150
6.1.5.1. <i>na łeb na szyję</i>	150
6.1.5.2. <i>na złamanie karku</i>	154
6.1.6. <i>w biegu</i>	155
6.2. Przysłówki z rematycznym komponentem ‘w krótkim czasie’	157

6.2.1. <i>w mig</i>	157
6.2.2. <i>raz, dwa (raz, dwa, trzy / raz-raz)</i>	159
6.2.3. <i>w trymiga</i>	160
6.3. <i>jednym tchem</i>	162
6.4. <i>jak na skrzydłach</i>	164
6.5. Przysłówki z presuponowanym pojęciem wolnego tempa	166
6.5.1. <i>krok za krokiem / krok po kroku</i>	166
6.5.2. <i>nieśpiesznie</i>	169
6.5.3. <i>na małych / wolnych / wysokich / niskich obrotach</i>	171
6.5.4. <i>na zwolnionych obrotach</i>	172
6.5.5. <i>ślamazarnie</i>	172
6.6. Podsumowanie	174
7. Cechy semantyczne jednostek typu <i>natychmiast</i>	175
7.1. Przysłówki <i>natychmiast, zaraz, bezzwłocznie, momentalnie</i>	175
7.2. Inne przysłówkowe wykładniki bezpośredniego następstwa	195
7.2.1. <i>w lot</i>	195
7.2.2. <i>w okamgnieniu</i>	196
7.2.3. <i>w jednej chwili</i>	197
7.2.4. <i>w tej chwili / w tej sekundzie</i>	199
7.2.5. <i>w te pędy</i>	200
7.2.6. <i>na gwałt / gwałtem</i>	201
7.2.7. <i>na poczekaniu</i>	202
7.2.8. <i>jakby ręką odjął</i>	204
7.3. Podsumowanie	204
8. <i>Nagle</i> a <i>szybko</i> na tle przysłówków określających zdarzenia	205
8.1. Przysłówki <i>nagle, raptem, wtem, znienacka, naraz</i>	205
8.2. Wybrane wyrażenia porównawcze	216
8.2.1. <i>jak (by) nożem uciął</i>	216
8.2.2. <i>jak na zawołanie</i>	218
8.3. Podsumowanie	218
9. Zakończenie	219
Bibliografia	221
Indeks jednostek przysłówkowych analizowanych w pracy	228